

[Yvonne Herløv Andersen]

om de tre klasser, vi har fået lavet i samfundet. Der er én gruppe, der er i berøring med arbejdsmarkedet hele tiden, én gruppe, der er deltids og punktvis er i berøring med arbejdsmarkedet, og så den sidste store æske, hvori vi har pensionisterne og de langtidsledige. Og vi bliver nødt til at se i øjnene, at vi ikke kan klare os med de traditionelle pedigrør mere, vi må gå i gang med et meget bredere udbud, som kan være en opfordring til den enkelte om at komme i gang.

Derfor er det interessant at tale om, hvordan man har tænkt sig denne holdningsændring skal blive til noget. Det tror jeg bliver det sværeste. Om man skal tage fat allerede i første klasse, ved jeg ikke. Men det har også noget at gøre med, hvordan vi bor, om der overhovedet er mulighed for derhjemme at have de ældre boende. Kunne man tænke sig almennyttigt boligbyggeri indrettet sådan, at der på hver repos var en mindre lejlighed, så der var mulighed for, at en af familierne kunne tage sig af deres far eller mor eller tante, eller hvem det skulle være, sådan at man var tæt sammen og kunne klare problemerne? Jeg tror ikke, det alene drejer sig om at bygge boliger for ældre, afsondret fra familien, jeg tror, man må prøve at kigge på nogle muligheder for at kunne være sammen og støtte hinanden, og her hjælper vores socialindkomstbegreb med husstandsindkomst jo ikke særlig meget. Man skal passe lidt på, at familien ikke bliver bedømt efter den samlede indkomst, hvis man tager de ældre til sig, for det kan jo blive afgørende for, om de kan få tilskud til det ene eller det andet. Men det kan vi da ændre, hvis det er sådan.

Så har vi det problem, at vi får flere og flere 90-årige, som er helt klar over deres tilværelse og over, hvad der foregår i samfundet omkring dem. Derfor må de også med ind og tilrettelægge deres egen tilværelse, og det vil så igen have noget at gøre med at anvende vores ressourcer anderledes, ikke bare på det stive system, som vi har bygget op. Jeg vil meget gerne, at vi på en eller anden måde kommer ind på at drøfte, hvordan vi gør dette konkret. Vi har alle sammen en masse gode ideer, som man kunne udmønte sig i noget, som på den ene eller den anden måde kan blive et cirkulære eller opfordringer udadtil.

Vi er glade for, at det er lykkedes med hjælp udefra at friholde for besparelser på

pensionsområdet, sådan at dyrtiden stadig fungerer, og ligeledes for, at der kommer forøget varnehjælp ind. Men jeg mener egentlig, at man skulle tage de ældre ind i alle områder af det offentlige liv, hvor der arbejdes for og planlægges omkring de ældre, så vi ikke sidder oppe på Kollekolle igen uden at have de ældre med i planlægningen omkring dem, for det er ikke nemt for en 40-50-årig at sige, hvad der er lykken for den 80-årige. Jeg synes, man skal tage dem med ind, også i erkendelse af, at de er fuldt ud klar over, hvad der sker omkring dem. De er i allerhøjeste grad individuelle, de har haft meget længere tid til at få en holdning til tingene, og det eneste, de egentlig har tilføles, er vel alderen.

Så er der de ældres erfaringer, som vi gerne vil gøre brug af. Det har også noget at gøre med, hvordan vi får trukket dem ind i beslutningsprocesserne. Så er der nogle, der siger, at udviklingen går så stærkt, at deres erfaring ikke duer til noget, når vi andre kommer og skal spørge. Det tror jeg. Det har ikke mindst efterlønsordningen vist, hvor lige pludselig de mennesker gik, der sad med hele know-how'et, og det blev et problem, da de forsvandt fra firmaerne. Derfor blev man enige om i mange tilfælde, paradoksalt nok, at ville rationalisere, og i stedet for at prøve at få en til at overtage området blev det maskinen, der gjorde det.

Jeg tror lige, jeg til sidst vil tage ved – og så vender jeg tilbage – spillet mellem det offentlige og det private. Jeg vil bare tage et eksempel, før jeg forlader talerstolen.

Jeg ved af egen erfaring fra kommunalbestyrelsen, at man var så ked af at få private organisationer ind rundt omkring, man var ked af at få ældre til at passe folks børn, når de var syge og ikke kunne komme på daginstitution, fordi det skulle man have en almindelig overenskomst-mæssig løn for. Man var ked af at få forskellige religiøse organisationer ud som besøgstjeneste på hospitaler osv., fordi man var bange for, at der skulle komme en tilknytning dér. Men jeg tror egentlig, at hvis man er 90 år og ligger meget ensom på et plejehjem eller et hospital, så har det ikke den store betydning, om det er en katolik de 10 sidste dage, bare der kommer en og sidder og holder én i hånden. Jeg tror godt, man kan se lidt bredere på det.